

NOVICE

kmetijskih, obrtnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V sredo 3. novembra (poznojesna) 1852.

List 88.

Ovca in ternjev germ.

Basen.

Stresali so oblaki
Dež, točo, s treskam vmés,
Viharjev silni vlaki
Gonili hrup in plés,
Ko zgubljena ovčica
Pretéka plaha gaj,
Iskaje okrog srotica
Si kak zavétja kraj.
»Pod mano tu ostani,
— Ji reče zvito tern —
»Neviht in plohe brani
Te moj košati germ«,
Se koj nadloge polna
Ovčica v germ podá,
Pa kodrasta nje volna
Se v ternje zamotá. —
Ko huda ura jenja,
Hvaležna če odit';
Al germ se je oklenja
Je noče preč pustit'.
»Od mene iti proste
Popred te ne pustim,
Da tvoje volne goste,
Dovolj nasiten sim.«
Nič prošnja ne pomaga,
Zastonj se le solzi,
Na zadnje gola, naga,
Razpraskana zbeži. —
So bogatini taki
Ki revne vabijo:
»Ne bojte se sromaki,
Sej mi vas varjemo«;
Pa misel njih je taka:
Da nimajo za greh,
Ak revniga sromaka
Oderejo na meh.

J. W—g.

Od nabiranja sadnih pešká in košíc.

Povsod se čujejo enaki glasi, ki kličejo stare in mlade, moške in ženske: naj nabirajo sadne peške in košice. Tak klic je razglasila te dni tudi Dunajska kmetijska družba takole:

Kamor pogledamo, je še prostora dovelj za sadno drevje — ali dreyes pomanjkuje zato, ker se sadne peške in košice zametujejo od tistih, ki sadje povživajo, móšt iz njega prešajo, in na več družih viž.

Da se sadniga drevja povsod dovelj zasadi, se pa potrebuje veliko zrelih pešká, in da jih eno leto za drugim sejemo. Če hočemo le en oral (joh) s peškami obsejati, potrebujemo blizo pol vagana ali 70 funtov hruševih in jabelčnih pešk, blizo 4 vagane (mecne) pa češnjevih in češpljevih ali družih košíc. Izmed vsejanih hruševih in jabelčnih pešká komaj polovica, izmed češnjevih in češ-

pljevih košíc pa desetina ali k večimu petina izrase — veliko jih pokončá potem še mraz, suša moča, zajic in človek! — deveti del jih gré še pri cepljenju pod zlo; tedaj jih le clo malo dorase.

Če tedaj tratimo in zametujemo peške, zaveramo zarod sadúnosnic, in s tem škodo delamo sami sebi in naslednikom svojim. Kaj je modri Stvarnik peške in košice zato vstvaril, da naj jih nečimerni človek z nogami teptá in gnjiti pusti?! Sramujmo se, ako smo tako kratke pameti, da ne spoznamo, da vsaka peška ima svoj namen v dobiček svetu!

Res je, da peške žlahniga sadja ne rodijo tako čverstih in rodovitih drevesc, kakor je drevje iz divjakov in iz tépk prirojeno in sploh iz tistiga sadja, iz kteriga se jabelčnik ali hrušavec dela. Ali naša skerb naj bo, da naberemo kar koli moremo zrelih pešk vsih plemén in si tako zasadimo drevja dovelj; med tem, kar nam poprej drevja opeša iz žlahnih sadúnosnic, si zamoremo družiga iz divjakov prirediti.

Le dobre volje naj nam ne manjka, in nabiranje in spravljanje nabraniga ne bo težavno.

Hruševe in jabelčne peške naj se v odprtih žakličkih na zračnih, suhih in senčnatih krajih spravljajo, kjer miši ne morejo zraven, v veži in pod streho; nikdar pa v zakurjenih hišah ali v zapertih omarah.

Češnjeve, češpljeve in breskne košice naj se berž ko je moč denejo v vlažno zemljo ali vlažni pesek v klet (kelder) ali scer v hladen hram, da ne zgube kálne moči.

Popolnoma zrele hruševe peške so černe, jabelčne so rujave, zrele češpljeve košice se ne deržijo mesa.

Suhe peške ali peške posušeniga ali skuhaniga sadja niso za nobeno rabo več.

Kdor koli to bere, naj si prizadeva kakor more in vé, da se nabirajo dobre peške in košice in množí toliko dobrotljiva sadjoreja!

Kako naj se obris za stavljenje nove hiše napravi.

(Konec.)

5. Stopnice (štenge) naj se izpeljejo od kleti do dil ene čez druge, in scer znotrej hiše. Stopnje naj se naredé čez 8 pavcov visoke, pa ne pod 8 pavcov široke.

6. Mostovži pri hiši so tudi potrebni. Od mostovža naj se pride do vsake izbe in na stopnice. Biti morajo široki in prostorni, da se vse pohišje itd. ročno po njih u izbe spravljati zamore.